

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Pentru România și
străinătate pe an:
— 4 coroane.

Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrise nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 7

In giurul

chestiei naționale.

In politica de naționalități de vre-o câteva luni incoace pare a se face o schimbare oare care. Nu e vorba, adevărat, nici acum de vre-o stăpânire mai domoală, ci procesele se pun la cale ca și în trecut.

Trebuie să ne oprim însă asupra celor ce se petrec în Dietă.

Nu este un singur naționalist român în Dietă, și totuși, întreaga luna aceasta tot despre afacerile românești s'a vorbit, atingându-se, bine înțeles, și lucruri ce-î privesc pe Serbi, Slovaci și Sași.

Har cele ce s'au zis la atâtea privilegiuri, se deosebesc mult de părerile de până acum ale fruntașilor maghiari.

Înainte vreme între Unguri era lăudat cel ce se năpustea mai sălbatic asupra naționalităților. Tisza Kálmán ajunsese idolul Ungurimei pentru că zisese în Dietă: „Trebuie să zdrobim naționalitățile!...” A și urmat apoi un șir lung de pătimașe prigoniri.

Apa trece însă, pietrele rămân! S'au dus Tisza, Szapáry, Wekerle și Bánffy, dar noi Românii am rămas în picioare și astă vară văzurăm pe contele Tisza vorbind chiar în Arad, între Români, despre înțelegerea ce trebuie să se facă odată, și încă grabnic, între Unguri și Români.

Nestorul politicii naționale, P. S. Sa Nicolae Popea, episcopul Caransebeșului, arătase atunci cum se poate ajunge la o înțelegere: stăpânirea ungurească să dea Românilor ceea ce întemeiază pe legi, avem dreptul să cerem!

Și s'a făcut atunci, mai ales între Români, multă ceartă. Frații dela Sibiu și Brașov ne învinuieră, pe noi Arădani, că de ce am stat de vorbă cu... Ungurii?! Parcă ținta politicii românești ar fi să dorim mereu lupta inversunată, ear nu să căutăm și să înlesnim pacea între popoarele din țeara aceasta.

Ba unele foi din România, ale partidului (conservator) dela putere, scosese vorba că noi am fi ingenușiat, că ne-am fi abatut dela poruncile partidului nostru național și vest Doamne, îndemnați de dl Sturdza, ne-am fi aruncat în brațele Ungurilor....

Ținta scriselor acestora era să lovească în dl Sturdza.

Ce se întâmplă însă acum?

Aceleași foi din România, în urma vorbirilor rostite în Dietă din Budapesta, vestesc cu adevărată încredințare împăcarea (?) Maghiarilor cu Românii, ear scrisele „Telegrafului Român” (foaia I. P. S. Sale Metropolitanului Meșianu — care arăta mai alături cum s'ar putea face pacea,

cerând încă mai puțin decât P. S. Sa Episcopul Popea) le înfățișează ca lucruri înțelepte, pe cari Ungurii vor grăbi să le primească, punându-se astfel capat unor lupte între neamuri cari își strică sie-și răsboindu-se într'una!

Asta se petrece între Români.

Să vedem acum ce zice Ungurii.

În Dietă un număr mare de „părinți ai patriei” au vorbit despre pace. A început contele Tisza și lucrurile au ajuns atât de departe, în cât din sinul partidului întemeiat de Tisza Kálmán, auziram cuvinte surprinzătoare... Întâiul ministru Széll a avut îndrăzneala să spună că Ungurii trebuie să se înțeleagă cu Românii, ear nu să-î întărite încă. Werner și Vészi cer ca Românii să intre în Dietă și să caute apoi a se înțelege cu Ungurii. Despre „agitatori” s'a zis că nu mai trebuie nici ei prigoniți, căci asta nimănui nu folosește, ci umple numai de ură pe toți Românii!

Har' înafară de Dietă chiar acum vedem făcându-se sgomot mare în jurul unei înțelegeri româno-maghiare ce s'ar pune la cale în Oradea-mare...

Șovinistii, cari înainte nu voiau să audă de cât de supunerea Valachilor, acum nu mai pot de bucurie aflând că mai mulți Români, slujbași de ai stăpânirii, ar fi lucrând pentru o înfrățire.

Din parte-ne nu voim să dăm însemnătate mare tuturor acestor arătări.

Câtă vreme Dr. V. Lucaciu este zilnic dus între gendarmi pe la judecătoria, câtă vreme vedem osândindu-se tinerii români pentru că au încununat mormântul marelui nostru viteaz Avram Iancu, și așa mai departe: tot prigoniri, — cuvintele de pace rostite în Dietă rămân vorbe n vânt!

Cine-î cunoaște însă pe Unguri, cine își dă seamă de șovinismul care a copleșit pe toți, nu poate să nu recunoască însă schimbarea ce s'a petrecut în sinul lor.

Prin vorbirea sa de la banchetul din Arad, contele Tisza a făcut, așa zicând începutul. A pregătit par'că terenul chiar lui Széll, căci dacă nu premergeau vorbirile mai domoale de felul acesta a atator deputați, de sigur că nici Széll nu îndrăznea să răspundă kossuthistului Komjathy cum 'i-a răspuns, ci ar fi ținut tonul de pe vremea lui Tisza Kálmán, după cum nici ceilalți deputați maghiari n'ar fi atins coarde mai domoale ca în trecut, ci ar fi cerut guvernului să ne pustiească, cu foc și sabie.

Rămâne acum, bine înțeles, ca stăpânirea să dovedească prin fapte ceea ce s'a spus în Dietă cu atâtea bogăție de cuvinte.

Ca și astă-vară, când frații de ai noștri se ridicaseră cu ceartă

asupra-ne, așa și acum, când vedem că azi sunt Români cari se îmbie ca ei să mijlocească o înțelegere, rămânem pe lângă părerile mult veneratele episcop al Caransebeșului:

„... Dacă ne vom alia frățeste, pe bazele egalei îndreptățiri, noi Românii și Ungurii vom forma aici o țară, pe care nici porțile iadului nu o vor birui. Suum cuique! Nici odată noi n'am voit suprematisare ci luptă dreaptă am purtat pentru drepturi ce ni se cuvin”.

Deschiderea Reichsrathului. După o lungă vacanță, pricinuită de luptele inversunate între partidele slave și germane austriace, — Reichsrathul sau sfatul împărătesc din Viena s'a redeschis ieri, în 22 Februarie. De mai multe zile încoace, noul prim ministru austriac Dr. Körber și-a dat toată silința, să restabilească pacea între partidele certate și să facă, priu asta, capabil de lucrare parlamentul Austriei. Întru cât 'i-a succes noului ministru-președinte prin dese conferențe din urmă să readucă pacea între Cehi și Germani, sa va vedea foarte în curând. La tot cazul, redeschiderea de ieri a porților parlamentului este ultima încercare, pentru a se dovedi capacitatea de lucrare pe temeiul constituțional a mașineriei statului, atât de mult sguduit în temelile sale.

Liga Românilor patrioți. Sub acest titlu aproape toate ziarele ungurești de mai alături publicau o corespondență din Oradea-mare, în care vestiau cu bucurie mare, că în acel oraș s'a pus la cale stringerea la un loc a Românilor patrioți, cu gând ca să se facă printr'înși înfrățirea româno-maghiară. Se pomenia numele d-lui magistrat Iosif Galu, care ar fi să fie capul acestei ligi, apoi dl Nicolae Pap, director financiar, I. Groza, Fl. Duma și N. Fîru și... Gramma Döme.

Îndată-ce am văzut amestecătura aceasta de nume, și se mai pomenia și de spica timișoreană, care ar fi să spriginească întemeierea ligei (?), ni-am zis că avem a ace cu una din multele știri de senzație ale presei maghiare setoase de... chestii naționale.

Într'adevăr, a doua zi după ce a apărut știrea de mai sus, d-nii Ioan Groza, Florian Duma și N. Fîru din Oradea au transmis ziarului „Nagyvárad” o întimpinare, în care reduc lucrurile la adevărata lor valoare.

Nici vorbă de întemeierea unei asemenea ligi. Și aceasta din motivul binecuvântat, pentru-că nu sunt Români anti-patrioți, ci după cum cu multă hotărîre și demnitate au spus d-nii susamintiți, chiar Românii, căror Ungurii le zice daeo-români, își iubesc patria și ori și când sunt gata să-și vărsa pentru ea sângele.

În întimpinarea lor, d-nii Groza, Duma și Fîru desaproabă șovinismul maghiar, care a făcut chiar pe Ungurii din Oradea să spargă casele Românilor; ear cât despre pacea dorită acum și de Unguri, cu multă dreptate d-lor zice: să înceapă cel mai tare! Széll să aplice în toată extinderea ei legea

de naționalități, să retragă ordonanțele, prin care suntem împedecați să ne intrunim, să nu mai fim, peste tot, prigoniți, și pacea vine de la sine.

Congregația Aradului.

Joi, la 1 Martie n., congregația comitatului Aradului va ține adunare extraordinară, având să rezolve mai multe afaceri grabnice.

Alegerile sinodale.

În urma hotărîrilor luate, sub președinția P. S. Sale Episcopului Goldiș, atât în consistorul din Arad, cât și în cel din Oradea, alegerile pentru sinod se vor face după cum urmează:

I. Pe teritoriul consistorialului aradan termin perclus pentru alegeri mirenești este ziua de 19 Martie (1 Aprilie); ear pentru alegerile deputaților preoți ziua de 30 Martie (12 Aprilie).

Scrutiniul pentru colegiile mirenești va fi în ziua de 26 Martie (8 Aprilie).

II. Pe teritoriul Oradiei-Mare alegerile mirenești (termin perclus) în ziua de 12/25 Martie, ear alegerile mirenești în ziua de 23 Martie (5 Aprilie); scrutiniul pentru alegerile mirenești în 9/21 Aprilie.

Din Dietă.

Tot chestia naționalităților.

(Ședința dela 21 I. c.)

Cel dintâiu vorbitor al ședinței (la continuarea desbaterii asupra budgetului ministeriului pentru trebile din lăuntrul țării) a fost

Berzeviczy Albert, care pe scurt numai a vorbit și dînsul despre chestia naționalităților. „Este un lucru de prisos — a zis Berzeviczy — a mai continua discuția despre chestia aceasta”. Dînsul împărtășește întru toate politica de naționalități a ministrului-president și roagă pe deputați, să nu caute contraste între politica de naționalități a fostului guvern și între a celui actual. Aci politica fiecărui guvern — zice — este aceeași și deosebirii esenționale nu sunt și nici n'au fost. Dînsul ar ține ca lucru de tot primejdios, dacă naționalitățile ar crede, că o schimbare de guvern ar însemna totodată și o esențială schimbare în politica de naționalități a Maghiarilor.

A urmat după dînsul ministrul-president

Széll Kálmán, care într'o vorbire plină de energie a polemizat la început cu deputatul Komjathy Béla, resfrângend toate aiurările acestuia în chestia naționalităților. A accentuat apoi controlul ce-l face asupra aparițiilor „în afară” între naționalitățile din patrie, îndeosebi între Români.

Trecend apoi la băncile nemaghiare îndeosebi la băncile românești, ministrul-president Széll a spus următoarele:

„Komjathy a adus vorba și despre băncile românești, în deosebi

operațiunile „Albini”. Impotriva acestora—zice—nimic nu se poate face. Komjathy spune, că băncile acestea se ridică peste chestiile economice și fac politică, ori lucrează de-a dreptul cu tendința, să deposedeze pe proprietarii maghiari. Noi trebuie să băgăm de seamă, ca astfel de tendință să nu se valideze. Da, trebuie să le paralizăm în lucrarea lor. Pe terenul economic s'o facă această societatea muncii, municipiile și reuniunile, ear în cât aceasta ar căde în sfera statului,—și statul are să paralizeze asemenea tendințe, dacă s'nt astfel de tendințe.

„Lucrul însă nu este așa de negru. În comitatul Alba-de-jos sunt 5 bănci românești și 9 maghiare; în Torontal 14 românești și 56 ungurești; în Făgăraș 4 românești și 1 ungurească; în comitatul Aradului 2 rom., 11 ungurești; în comitatul Cojocnei 5 românești, 5 ungurești; în Trei-Scaune 2 românești, 6 maghiare; în Bihor 1 românească și 40 ungurești; în Bistrița-Năsăud sunt 9 românești și 5 ungurești; în Solnoc-Dobâca 3 românești și 2 ungurești; în comitatul Hunedoarei 15 românești și 8 ungurești; în Caraș-Severin 4 rom. și 13 ungurești; în Brașov 1 rom. și 1 maghiară; în Maramureș 13 ungurești, și nemaghiare nici una. În com. Turda-Arieș sunt 3 românești, 1 ungurești; în com. Sibiu 8 românești, 4 ungurești; în com. Țer-navei-mari 1 românească, 4 ungurești; în com. Mureș-Turda 1 rom și 5 ungurești; în Sălagiu 4 românești și 2 ungurești — Intre cele ungurești — continuă ministrul-president — se află ici-colea și câte una nemțească. Peste tot însă lucrul e de așa, că din anul 70 încoașe s'au înființat: 77 bănci românești și 254 ungurești. (Voci din stânga extremă: Grozav de multe!)

— Ședința de la 22 c. —

Chestiunea națională a fost eara obiect de discuție.

Ugronistul Visontai a ținut să-și spună adecă și el păreri în această chestie. Zice că dacă politica de naționalitate a guvernului actual nu mulțumește pe toți, cauza este că din firea lui, statul ungar este alcătuit așa fel, încât cărmuitorii lui trebuie să țină socoteala de o mulțime de neamuri, față de cari îngăduința se impune și astfel chestiile de drept de stat rămân pe al doilea plan.

Numai când Ungaria ar fi stat independent ar pute a impune naționalităților.

Din Bucovina.

Adunare electorală română în Bucovina. În 19 Februarie s'a ținut în Câmpulung (Bucovina) o mare întrunire electorală, convocată de către deputatul Dr. George Popovici. Au luat parte peste 2000 de alegători din întreg cercul electoral. A presidat protopopul Balmoș. — D-l Dr. Popovici a făcut o dare de seamă amănunțită asupra activității sale în „Reichsrath” și în dieta Bucovinei, în urma căreia adunarea i-a votat încredere. După aceasta adunarea a luat o rezoluțiune, în care declară, că Români vor continua lupta în contra guvernului bucovinean până atunci, până când vor dura „actualele stări nesuferite”.

CONSPECTUL

comisarilor consistoriali pentru alegerea deputaților la sinodul e-archia' aradian, pe periodul 1900—1902.

A) În districtul consistoriului din Arad.

	Colegiul preotesc	Colegiul mirean.
Arad	Vasilie Mangra,	Dr. Oacu,
Radna	Vasiliu Beleş,	Paul Milevan,
Şiria	George Popoviciu	St. Antonescu,
Gaula	Ioan Bejan,	Inst. Popoviciu
Chişineu	Dr. I. Traianescu,	Mihai Velicciu,
B. Ineu	Const. Gerban,	George Feier,
Buteni	Ioan Petrac,	Dr. C. Groza,
Halm.	Ioan Groza,	Teodor Papp,
Timiş.	Dr. Traian Puticiu,	Em. Ungurean,
Virga	Ioan Damaş,	P. Truşa,
B. Coml.	Paul Măule-cu,	Dr. N. Oprean,
Lipova	Voicu Hămsea,	Dr. A. Marta,
Chiseşu	Gerasim S rbu,	R. Gorogaru,
Birchis	Adam Rosa	Dr. I. Surui.

B) În districtul consistoriului din Oradea Mare.

O-Mare	Tomă Făcălă,	Dr. Ioan Buna,
Pest ş	Teodor Filip,	Alexandru Filip,
Tinca	Nicolau Roxin,	Teodor Lăzăr,
Beliu	Petru Săciu,	Dr. Iustin Papp,
Beiuş	Elia Moga,	Dr. G. Cosma
Vaşcou	Vasiliu Papp,	Paul Papp.

Chestiunea națională este obiectul de preocupare a dlui Eugen Brode, care sub acest titlu a scris și ni-a trimis spre publicare o serie de articole, de un interes deosebit.

Vom începe chiar mâne publicarea acestor arti oli.

Tot mâne vom publica din peana unui fruntaş al vieţii noastre politice o serie de articole asupra afacerii rutei de la Braşov.

Atragem atenția cetitorilor noştri și asupra acestor articole, al căror autor, cunoşător al afacerilor noastre bisericăşti, a urmărit cu deosebită atenție tot ce s'a petrecut în giurul chestiei rentei.

Răsboiul buro-englez.

Englezii vestesc lumii, că răsboiul dintre ei și Buri se apropie de sfârșit; ear Buri spun, că răsboiul abia numai acum se face. Adevărul e, că luptele și măsurarea puterilor în vreme de peste 100 de zile și în chip atât de ciudat, au ajuns acum într'un stadiu de tot interesant, tănie, agitat și ne mai auzit. Buri, cari până acum în toate luptele purtate au eșit învingători, — acum deodată pe toată linia și fără de vre o luptă mai serioasă se retrag din față Englezilor. Unde totuși e întâmplă vre o încheiere, cum fu zilele acestea între generalul bur Delarey și generalul englez Clemens, ear mai în urmă între trupele din urmă ale lui Roberts, — tot Buri sunt învingători.

În calea de până acum a lui Roberts numai despre o luptă mai serioasă se aduc știri din parte engleză, și anume despre lupta de lângă muntele Paarde, dar nimic nu spun nici despre sfârșitul luptei, nici despre conducătorul Burilor în această luptă. Se comunică numai lista morților și răniților englezi; din aceasta judecând, o luptă sângeră, dar nedecisă încă, decurge acolo între armate, — în statul Oranje, ca la 30 miluri engleze spre răsărit dela Iacobsdal, — căci între răniți din lupta aceasta se amăneste și generalul englez Macdonald.

Estă acum și câteva din știrile mai nouș:

Cu data 21 Februarie se telegrafiază la Bruxella: „În timpul de față Buri au părăsit deja Natalul cu desăvârșire. Reprezentanța diplomatică a Transvaalului prevede, că răsboiul, care propriu-zis acum nu mai se începe, va dura încă foarte multă vreme. Buri sunt hotărâți să se lupte până la ultima picătură de sânge și până la cel din urmă om. În luptele petrecute mai în urmă în giurul Ladysmithului Englezii au avut pierderi enorme. Astfel, între altele, al 5-lea regiment englez de ulani singuri a pierdut 600 de oameni”.

Cu același dat se vestește din Londra: „E foarte probabil, că generalul Cronje

va fi nu numai norocos, dar va primi nou ajutor și va sta cu puteri egale în față lui Roberts. E lucru recunoscut, că rezistența Burilor nici pe d parte nu este înfrântă. Numai retragerea Burilor din Natal i'a făcut posibil generalului Buller să se apropie de Ladysmith”.

O altă știre din Londra cu datul 21 Februarie spune:

„Încă n'a sosit nici până azi veste sigură despre soarta armatei lui Cronje, pentru că știrile de până acum în privința aceasta au fost numai născocite. Înșuși ministrul de război englez comunică acum enorm de lungă listă de oficerilor căzuți sau răniți în luptele de Sâmbătă și Duminică lângă muntele Paarde; amănunte despre lupte însă nu aduce. Generalul Macdonald a fost rănit foarte grav.

Intâia luptă cu Cronje.

Cu datul 20 l. c. agenției „Reuter” i-se raportează din Pretoria peste Lorenzo-Marquez:

„O mulțime de cetățeni și voluntari au fost chemați sub arme pentru apărarea graniței și în serviciu activ. Presidentul Steijn vestește, că în apropiere de Koodoosrand (În 19 l. c.) Buri au avut o luptă crâncenă cu trupele engleze, cari voiau să împresoare tabăra lui Cronje. Englezii au fost bătuti cu pierderi mari. Despre luptele petrecute între Paardeberg și Koodoosrand, în cari Buri au cucerit mai multe poziții ocupate de Englezi, generalul Devet a raportat, că pierderea Englezilor era morți și răniți o mare, căzând dintre ei prisoieri 40 de inși, pe când dintre Buri abia 2 inși au căzut și 1 au rămas răniți”.

Barii învingători

BRUXELLA, 22 Februarie. Pentru Buri știri foarte favorabile sosesc de pe câmpul de război. Generalul Cronje a reușit a împedea pe lordul Roberts în calea lui spre Oranje. Numai cu mari încordări de puteri și în luptă continuă și a putut face Roberts drumul de; încă acum, perzând deja peste o mie de oameni. Lui Cronje i'a succes a-și uni trupele cu ale lui Schalk Burger, Meyer și Boht. Cu extrema încordare a forțelor sale Roberts i'a silit să împresoare pe Cronje, Buri însă l-au înfrânt cu atâta putere, că Englezii au luat o formală fugă.

Londra, 22 Februarie. În cercurile aproape de guvern se știe deja, că operațiunile de război ale lui Roberts sunt zadărnice. Îngrijirea între Englezi crește pe zi ce trece și se crede ca lucru netdoios, că Roberts a ajuns în cursă.

Londra, 22 Februarie. Înșuși lordul Roberts raportează: „Buri țin cu mare tărie ocupat muntele Paarde. Poziția lor este atât de favorabilă și puternică, încât eu sunt incapabil de orice atac împotriva lor”.

Berlin, 22 Februarie. Ziarulul „Deutsche Zeitung” i-se raportează din Iacobsdal:

„Oștirile unite ale Burilor au combătut cu mare tărie toate atacurile Englezilor. Artileria engleză e insuficientă; impresurarea Burilor e pe se puțină. Donș încercări ale Englezilor, de-a ataca pe Buri pe la spate,—au fost zadărnice. Generalul Macdonald a fost bătut; 52 oficeri și 600 răniți au fost duși în spitalul Din două părți vin trupe de ajutor Burilor împotriva Englezilor”.

Londra, 22 Februarie. La Colesberg Buri au nimicit întreg regimentul englez „Wiltshire”. Un oficer din statul major a căzut mort, ear a'tul prisionier împreună cu 140 de oameni.

Bruxella, 22 Febr. Trupele lui French au sosit la Kimberley atât de obosite, că o zi întreaga au trebuit să se odihnească. Sunt sute de bolnavi, ear cari de as menea pier cu sutele.

Londra, 22 Februarie. „Daily Mail” primește știrea că în colonia Cap olandezii se prepară de o revoltă generală.

Soarta Ladysmithului.

Londra, 22 Februarie. Buri nu rupt bombardeză Ladysmithul. Deși 130 de care s'au depărtat din tabăra de puterea lor (și Buri) într'u nimic nu s'ăbit.

Răstignirea din Cenad.

Ca la Golgota odinioară, unde răstignit fariseii și cărturarii pe neamul lor, așa și în Cenad alegerea de notar. În Cenad din 40 membri în comitet 20 sunt români puteau dar' alege un Român notar. Dar' ce s'a întâmplat? Pe ce jidani, unguri și serbi au ținut ferul contra „Românilor”, s'au găsit Români fruntași, cari, din dor răsunare personală, s'au aliat mai marele vameșilor, arând Jonas și sub conducerea acestora percutat au mers să-și răstignească sângele, falnică viață de Traian. Îscarioteanul s'a spânzurat când vezut ce a făcut cu sângele și urgia e asupra numelui său în căci cel mai mare păcat în lumă tradarea de neam.

Cum se vor simți sufletele s'au închinat ieri Mamonului bunării și și-au răstignit sângele lor, răspundă ele înaintea oamenilor, căci înaintea lui Dumnezeu păcat al trădării de sânge este cel păcat, care nu se iartă.

Din Reichsrath

Reichsrathul austriac a fost redusert, 22 l. c. Au fost de față toți membrii noului cabinet, pe care prim-ministrul Körber l'a prezentat camerei prin o vorbire lungă și bine primită de întreg parlamentul.

„Guvernul actual — a zis prim-ministrul — nu este guvern de partid. Noi ținem a'treșam la obiectivitatea și neprecipitate a tuturor partidelor, căci Austria nu este un stat național. Popoarele dintr'însă trebuie să se înțeleagă între olaltă și să dea Dumnezeu, ca să șune cât mai curând oara acestei conlucrări.

„Cea mai îngrijitoare datorie a lui guvern este, să cerceteze rezoluția chestiilor naționalităților. Nu se a'tă de optimiști să credem, că, după luptă atât de înd lungată, în câteva săptămene putem crea o pace durabilă. Că dintr'în sfaceri ni-se ivesc acelea din emia și Moravia. Guvernul s'a dat sila, ca prin conferențe cu conducătorii două naționalități să arlaneze trastele atât de acute, și nu e vina guvernului dacă unul dintre acești conducători au stat departe de aceste conferențe, și continuă încă lucrările. Avem rezultat pozitiv, — acum încă nu se știe.

„Cele observate însă până acum întăresc în convingerea noastră, că e calea, pe care am pornit, și dacă evenimentele nu vor conturba mersul baterilor, — ea ne va și duce la Gvernul se va ocupa cu chestia totală cu cea mai mare bunăvoință și pe observarea egală îndepliniri va crea creze cât mai curând o stare de mulțumitoare și durabilă în chestia limbă.”

A trecut apoi la chestia pactului chestiile economice și de învățământ public, rugând pe deputați să contribuie toți la aplanarea conflictelor, pentru pute rezolva cu succes și celelalte chestii, de la cari depinde existența binele statului, care trebuie să înțeleagă căci statul este pavăza tuturor cetățenilor.

După ministrul-president au primit ministrul de comunicațiune Dr. Cech și conducătorul Cehilor-tineri Dr. Egozowski, care a propus, ca discuția vorbirii program a primului-ministru înceapă într'una din cele mai apropiate ale parlamentului. Propunerea primită și s'a trecut la dezbaterile chestii puse la oținea zilei.

A doua ședință se ține azi, în februarie.

Expoziția din Paris.

Expozițiunea din Paris se va deschide la 15 Aprilie și se va închide la 5 Noemvrie a. c.

În total Franța dispune de 130 milioane coroane pentru expoziție; la suma aceasta guvernul contribuie cu 18 milioane, orașul Paris tot cu 18, banca Franței cu 28 milioane, din emisiunea publică a biletelor de participare vor eși 60 milioane, din vânzarea concesiunilor și a materialului după încheierea expoziției se așteaptă 6 mil. Ca câștiguri de loterie se vor împărți 5¹/₂ mil. coroane.

Trei dintre clădiri vor fi durabile — cele două palaturi ale artei și marele pod Alexandru III., una dintre minunile expoziției. Acest pod constă dintr'un singur cerc eliptic format din oțel și strălucește în soare ca și argintul poleit.

Porțile de intrare în expoziție sunt reproducțiuni ale celor mai renumite porți ale lumii. Așa, înainte de toate, sfânta poartă de la Kremlin, poarta soarelui de la Toledo, poarta victoriei de la Cairo, poarta Romanilor de la Trier, poarta de la Delhi, turnul istoric de la Nesle, poarta sf. Pavel de la Basel și St. Jame Gate din Londra.

Au fost invitate cincizeci și cinci de națiuni a participa la expoziție. S'a pus de la început condițiunea că, dacă o țară voește să aibă o clădire separată, capul acestei țări trebuie să promită, că va visita expoziția.

Pentru găzduirea oaspeților prințari guvernul francez va căpăta palatul strălucit al răposatei baroneze Hirsch. Fotografi amatori, cari voesc să-și ducă cu sine aparatele în expoziție, plătesc pentru aceasta o contribuție de 50 centime.

Unul din cele mai frumoase obiecte de văzut ale expoziției va fi palatul apei, cu un front de 200 urme de lat și cu nenumărate cascade. La centru va fi o cascadă de 30 urme lată și 100 înaltă și din mijlocul ei se ridică un uriaș grup alegoric: „omenimea condusă de progres, pășind înaintea viitorului”.

Dintre palatele speciale, palatul electricității va fi cel mai mare. Este de 1275 urme de lung, 250 urme de

lat și cu totul de sticlă. Toate curentele electrice, ce se vor folosi în expoziție, vor porni de aici.

Rămășița mândră a ultimei expozițiuni, turnul lui Eiffel, a fost adus în legătură cu Trocadero printr'un pod funicular și astfel a fost cu prins în expoziție. Într'o lectică se poate face călătoria până la vârful turnului lui Eiffel și de acolo se poate privi expoziția în perspectivă. Tocmai acum se vâpșește din nou turnul lui Eiffel, culoare portocalie la basă, galben-auriu în partea sa cea mai înaltă. Opt mii de lampe electrice îl vor lumina seara.

Un obiect de admirat va fi așa numitul „turn pescuitor”. Ca un uriaș ochian, care se închide, el se pleacă la pământ, ia pasagerii, se întinde apoi încet în toată înălțimea sa și, după-ce stă așa nemișcat câteva minute, se înverșește de câteva ori, se închide earăși și transpune pasagerii pe partea contrară a parcului.

Se va mai vedea și o casă întoarsă și vizitatorii se vor întreba cu mirare, dacă legea gravitațiunii a încetat de-a mai exista. Fie-care va fi convins, că umblă pe tavan cu capul în jos. În casa întoarsă toate încăperile vor fi frumos mobilate. În salon policandru se ridică de pe podinți, tavanul e acoperit cu covoare, paturile atâră de tavan, în vanele de scaldat apa curge în sus. Dacă te uiți pe fereastră, vezi lumea din afară tot cu capul în jos. Secretul principal al acestei amăziri amețitoare este a-se căuta în aplicarea de sute de oglinzi.

Cel mai mare flașnet, ce a fost făcut vre-odată, se va vedea și azi asemenea la expoziție. L'a construit un Italian și l'a numit Anto-Electro-Polyphon. El este compus din 80,000 bucăți și cântă cea mai complicată musică de concert.

Va mai fi de văzut la expoziție și cel mai mare butoiu de pe lume; cuprinde încă-odată p'atâta ca butoiul cel mare dela Heidelberg; înăuntrul lui se vor da prânzuri cu o sută de tacâmuri. Interiorul butoiului e decorat ca o sală festivă a unui vechiu castel. Butoiul a fost construit în Nancy.

Va mai cuprinde expoziția și cea mai mare sală a lumii, c'un spațiu pentru 15,000 de persoane, cari pot ședea pe scaune ridicate și împărțite în mod amfiteatralic.

Un telescop-mammuth, care a costat 240,000 coroane și care mărește de 10,000 de ori, va fi postat lângă un ceasornic, care singur cântărește 200 de tone.

Un scrânciob va oferi celor, cari vor cuteza a se folosi de el, într'o secundă o vedere asupra întregului Paris.

Pentru automobile și velocipede sunt publicate prețuri în valoare de 100,000 coroane. O clădire deosebită va fi dedicată acestui despărțământ.

Va fi de văzut și un vulean, ce revărsă adevărată lavă. Aquariumul va conține cea mai grandioasă colecțiune de pești etc., care a fost văzută vre-odată.

Între obiectele practice expuse se vor distinge ilustrațiunile industriilor. Fie-care fel de fabricațiune se poate urmări până în cel mai mic detaliu. Producțiunea postavului începe cu turma de oi, care este păzită de un cioban și se termină cu hainele gata.

Între statele externe Rusia este cel mai însemnat expozant. Deja acum se poate vedea între obiectele ei o cartă a Franței, pe care departamentele (districtele) sunt din iaspis de diferite culori, marea din lapis lazuli, orașele din pietri scumpe. Siberia va fi reprezentată pentru prima-ora într'o expoziție, și adevărat printr'o uriașă panoramă, care va înfățișa noua cale ferată și ținuturile, unde duce (mai cu seamă ținuturi barbare). În Rusia guvernul cheltuiește 5 milioane de coroane pentru participarea la expoziție.

Împăratul Wilhelm trimite la Paris întreaga colecție de relicuii, care se păstrează de la Frideric cel Mare, toate tesaurile literare și de artă franceze, ce le posedă Germania.

Prințul de Wales e însuși comisarul expoziției pentru Anglia și coloniile britanice. Este singurul principe, care se întrepune în persoană pentru reușita expoziției.

Toți Românii, cari vor să meargă la expoziție, să vadă atâtea minunății, să se adreseze d-lui dr. I. Suciu, avocat în Arad. Anunțându-se mai mulți, vom pute merge nu numai foarte ieftin, dar și cu tren separat.

DIN BIHOR.

Oradea-Mare, Ian. 1900.

Aproape de Oradea-mare e situată comuna Nojorid cu popor român de religia gr. cath., ear' prin comună, drum de țeară.

Podcaba comunei o formează sf. biserică, zidită spre mângăierea poporului, din mila Prea sfințitului Episcop de Oradea-mare Mihail Pavel. Despre frumuseța ei pot să zică, că: drumarii pe drum mergând admiră Sionul sfânt. Mai înainte vreme, acel popor avea păstorii săi sufletești, vrednici de chiemarea preotească, dovadă poate servi împregiurarea, că ei azi sunt avansați la treapta protopresbiterală, unul în Oradea-mare, al doilea în Nădlac. Spre durerea obștei românești, Sionul cel pompos, azi e concrezut unui individ, care nu numai că nu-și pricepe chiemarea sa preotească, dar nici că ar fi vrednic să între într'insul, cu atât mai puțin să sevrșească sf. jertfă la altariul Domnului!

Așa socot eu, că preotul, trebuie să administreze ss. Taine tuturor creștinilor vrednici de primirea lor, dacă cer și doresc a se supune lor.

Preotul de acolo însă, Aurel Popovici, în anul 1899 a denegat sf. Taină a cununiei la 3 părechi creștine, și pentru-ce?

Actul civil era săvârșit prin vrednicul notar George Craiuc — ca matriculant civil — apoi promulgările încă au premers în sf. biserică și între fețele căsătorinde nu a fost nici o piedecă canonică.

Miri, cari și au găsit miresele lor în satul Nojorid, au fost toți trei din satele învecinate și de religia gr. or., ceea-ce dsale nu i-a convenit, și făcând pe fibirul, a pofțit dela respectivii — reversal — că toți pruncii ce se vor naște din căsătoria lor, îi vor boteza în religia gr. catholică, altcum dînsul nu se va îmbrăca în ornate bisericesti, nici vor fi cântări, ci simplamente — îi va jura numai!

Miri se înțelege de sine, ca oameni mai înțelepți decât dsa, nu au primit condițiunile batjocoritoare și de rușine ale preotului nevrednic, ci luându-și fiecare mireasa sa, s'au dus cu nuntași în satul lor și fleștecare a fost cununat de preotul său.

Estă preotul de model al mormintelor celor spoite, cari din înăuntru, pline sunt de necurăție! dar „veni-va Domnul seoreului aceluia în ziua în care nu așteaptă, și în oara care nu știe, și l va despica pe el în două și partea lui cu fățarnicii o

POEZIA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Poesii populare.

Frunză verde 'n tri-colori,
Grijii bine, mii ficiorii
Când îți vrea să v'nsurați, —
La zestre să nu căutați,
Cum am căutat și eu
Și m'a bătut Dumnezeu,
Că gloaba-i pe capul meu.

Decât tinăr și 'nsurat
Și cu urțul la cap, —
Mai bine 'n Gherla legat.
Decât tinăr cu muere,
Mai bine 'n Gherla în fere,
Că din Gherla scapi odată,
Dar urțul nu se găta.

Cătu-i lumea și țara,
Nu-i dulce ca dragostea
Și rea boală ca doru
Și necaz ca urtu;
De urt zaci pe picioare
Și nimica nu te doare

Și umbli tot supărat,
Nu-și trebe nici de mâncat,

Urtul și cu necaz
Scoate ruja din obraz,
Că și eu mai n'am rămas.
Traiul bun și tigneala
Pune ruja cu mâna.

Cu muerea ce-i cu minte
Poți trăi în vîrf de munte,
Dar cu care-i blăstămată,
Nu poți trăi nici în șatră,
Nici în șatră, nici în tîrg,
Nici să mînci cu ea din blid.

Mori, urtă, și ear mori,
Să mă 'nsor de două-ori;
Mori, urtă, tîndăloasă,
Să-mi iau alta mai frumoasă,
Să trăesc barem o lună
Și să fiu cu voe bună.

Vai de mine ce să fac,
Că urtu n're leac,
Că urtu de muere
Până-i lumea nu mai pere.

La Turda la continit
Este-o morișcuță 'n vînt,

De macină tot urt;
Eu trei care-aș încărca
De urt și-aș măcina.
Dar mă tem oare-cumva,
De urt tot n'oiu scăpa,
Până 'n pământ m'oiu băga.

Câte mîndre 'n sat la noi,
Toate-s cu buzele moi,
Dar dulce la sărutat
Ca la una n'am aflat.
Frunză verde trei alune
Pentru ea capu mi-aș pune,
Pentru ochisorii ei
Inima-mi varsă schintei;
Pentru buzele ei moi
Aș da car cu șease boi;
Pentru sprincene 'mbinate,
Aș da țara jumătate;
Pentru ceea mor de dor,
Că e floarea florilor
În fereasta Domnilor.

Culese de: ab. C.

Mare-i noaptea și nu dorm,
Tot mă'nvert și mă întorn,
Ca peștele 'n apă lină,
Ca omu 'n țeară străină.

Frunză verde rosmalin,
După nor vine senin,
După dragoste suspin,
După dulceță venin;
După senin vine nor,
După suspin vine dor.

Depărtat între străini,
Lacrămile vale-mi vin,
Vale-mi vin, vale se varsă,
De dorul mîndrit de-acasă,
Umblu ziua de dor beat,
Seara când mă culc pe pat,
N'am odihnă de bănat.
Să ferească Dumnezeu,
De amar și chinul meu.

Culese de: Romul Luțai.

Cucule de prin pădure,
Du-te la maica și-i spune,
Pită albă să frămînte,
Pe mine să mă zăuie,
Că maica m'o blăstemat
Atunci când m'o măritat.

Cucule de prin pădure,
Du-te la maica și-i spune,
De mai are-un fiu pe lume,
Nu-l blasteme ca pe mine;

va punc, acolo va fi plângere și scârșnirea dinților (Mat. XXIV—50)

Ar fi de dorit, ca Excelența Sa Domnul Episcop Pavel, având milă de poporul său credincios, să binevoiască, a îndruma la ordine pe acest preot, ori a-l dispune în altă parohie, unde nu va fi drum de țeară și gr. orientali să nu vadă.

Leș, 2/14 Febr. 1900.

În comuna Leș (Bihor) se plănuiește de mulți ani înființarea unei școli de economie, pe care până acum a înlocuit o școală de repetițiune. În primăvara anului trecut reprezentanța comunală a luat hotărâre, ca pe seama școlii de stat să i deie 2 h. de de pământ, din cel comunal, și învățătorului de stat la tot anul 50 fl. din aruncul comunal.

Din noroc ire fiind și eu de față, mi-am luat îndrăzneală a zice atâtea că comuna nu e îndatorată a le da pământ, nici a solvi învățătorului de stat; ci, dacă ei voesc a-și ridica școală de economie, cumpere-și ei pământ sau să ne deie și pe a noastră seamă și de nu salar, cel puțin pământ să căpătăm și noi. Toate au fost însă lașadar, căci nefind eu reprezentant, n'am avut nici un drept.

S'a aménat cauza până acum; văzând că nu mai au încotro și neputând lua din pământul comunal, precum li a fost plaul, ne trezim că în ziua „latimpinării Domnului” se aude doba prin comună: ca toți elevii de școală de la 12—15 ani să meargă la școală de stat de două ori pe săptămână Mercuria și Sâmbăta după amiază, căci cel-ce nu va merge, va fi pedepsit Duminecă cu 2 coroane. Ceva mai mult. În ziua latimpinării când e să intrăm în casa Domnului, vedem numai că scot frăgăria de care d'lor au trebuință, dar din care ordinioară 2 părți au fost ale Românilor și numai una a Ungurilor. De-și noi suntem de 3 ori mai mulți decât d'nșii, — noi avem să tăcem.

Vedem dară, că ei au isbutit și aci, și de bună seamă vor isbuti cu multe încă față de noi. Azi-măne vor zice earăși, că au lipsă de frăgărie și vom fi siliți a le da earăși loc de frăgărie.

Și zău, ne putem aștepta tot la mai rău căci oameni luminați noi nu avem în reprezentanță; dintre cei-ce-i avem, cum e bună oară, preotul nostru G. Serb votează mai totdeauna cu Ungurii.

Preotul nostru îndeamnă pe oameni, ca la școală de stat să-și trimeată copiii și nu la cea românească; dacă li dau la cea românească—zice S. Sa,—nu vor fi din ei

nici Români, nici Unguri. Din gura lui le-am auzit acestea cu urechile mele, și încă în limba ungurească le-a spus S. Sa.

Va să zică, nu-i destul că D sa își dă la școală ungurească pe cei 3 copii ai săi, ci îndeamnă la asta și pe parochienii săi, cari li dau prescura românească!

Așa stăm noi și cu scoaterea frăgărilor. Români în zi de sărbătoare românească au mers să scoată frăgării, ear Ungurii șed acasă. Altfel cauza o am dat la Ven. Consistoriu și le am referat acestea și în persoană.

Romul Popa,
Inv. gr. or. rom.

Din diecesa Caransebeșului.

Din neajunsurile preoțimii.

Petnic, 13 Februarie 1900.

Greut țile timpului au lipsit până acum biserica noastră de o lege, care să asigure preoților pozițiune materială deamună de chemarea lor în societatea omenească creștină. Preoții noștri, lăsați în voia sorții și reduși a trăi din dania creștinilor, — sărăcia și miseria au intrat grămadă în familia lor, lovind în mod simțitor de o parte religiunea, ear de altă parte vaza preoților. Cine nu ar voi să fie bogat? Și preotul român ar fi voit să poată ave un traiu mai bun, dar' cumpătat, însă n'a putut, pentru că greutățile lui sunt foarte mari față cu datoria către biserică, popor și familia sa. Nu e dar nici o mirare, dacă vedem preoți săraci și rău îmbrăcați, pe când alți oameni se preumblă în trăsuri elegante și se îmbrăie. Unii ca aceia au chiar ură față de preot și-l desprețuesc. Miseria vieții face de multoari pe unii dintre preoți să recurgă la mijloace, cari nu sunt nici frumoase, nici potrivite cu caracterul preoțesc, precum sunt îmbrăcămintea slabă și lucrul câmpului în rënd cu servitorul. Dar când are și el familie, un cârd de copii, pe cari trebuie să-i hrănească și să-i crească în școli, atunci trebuie să-și caute și el pe o cale oare care modul de existență, căci a lucra și a munci pe cale ciustită — nu e rușine!

Vor fi, nu-i vorbă, pe ici pe colea și preoți nu tocmai la înălțimea chemării lor; cu toate acestea avem și noi Români în clerul nostru mulți preoți buni, cel puțin tot așa de buni ca și la alte confesiuni. Nu vor fi având toți științe mari, dar sunt toți oameni morali și înzestrați cu mari virtuți creștinești. Știe ori-și-cine, că Români, cu deosebire în părțile noastre bă-

nățene, au stat veacuri sub ierarchia sârbească, care puțin s'a îngrijit de calificățiunea corăspunzătoare a preoților români; ba e mirare, că într'un interval de atâția ani nu i-a toghiit mo'ochul sârbesc; și nu-mai laudă se cuvine preoțime române, care a putut să treacă poporul român prin atâtea timpuri grele și suferințe amare și să i conserve individualitatea națională până la reînființarea episcopiei noastre din Caransebeș. Mare e un mare rău în părțile acestea ale Banatului, locuite în masă de Români: — școli cu gimnasiu complet nu au fost și nici nu sunt. Români mai cu bună stare trebuiau și sunt și astăzi siliți a-și duce copiii cu mari jertfe și cheltueli pe la orașe mari și depărtate, ear cei mai săraci au trebuit și trebuie și acum a se mulțumi cu școlile civile grănițerești ale confiniații militare din Caransebeș și Orșova, prefăcute acum în școli civile de stat.

Pentru-ce oare nu vine statul să înființeze cel puțin un gimnasiu complet în Caransebeș ori la Orșova cu limba de propunere maghiară? și dacă statul nu înființează atari școli în părțile aceste românești, — pentru-ce oare nu permite comunității noastre de avere grănițerești să înființeze ea gimnasiu din bani românești? De ce de câte ori frunțați de prin părțile acestea, în frunte cu bunul nostru episcop au bătut pe la ușa înaltului guvern pentru o atare concepțiune, totdeauna a fost fără rezultat? Întrăbări aceste, cari preocupă pe toți Români de prin părțile bănățene și pretind o mai mare atențiune din partea înaltului guvern pentru perfecționarea în știință a oficialilor de stat și bisericești.

Între astfel de împregiurări, preoțimea numai în cazul acela ar fi mulțumită cu salarizarea plăauită prin lege de stat din partea statului, când înaltul guvern, deocamdată nu ar lua în considerare calificațiunea preoților și cu deosebire a celor, cari au servit până acum și vor servi în viitor 10—15 ani statului și bisericei, — împărțându-i egal din salariul respective din întregirea dela stat.

Preotul din Petnic.

Din Banat.

În Nr. 5 de Duminecă al prețuitei fol „Tribuna Poporului” Un econom mă atinge în chip vătămător.

Dumnia lui „Un econom”, zice, că din știința mea nu gustă. Se plânge apoi, că merge rău cu prăvălia Românilor și pentru aceasta

învățătorul poartă vina, pentru-că e un di-trar Românului și iubitor de Jidan. Mă zice 22 în loc să îndemne pe oameni să meargă în Română, învățătorul îi îndeamnă să meargă la Jidan. Câte vorbe, atâtea neadevăruri!

Nu învățătorul e pricina, că li meargă rău neguțătorului nostru, ci purtarea cu nepotrivită față de osmani. Pentru că: rău cu cuvinte slabe se atrag oamenii cu cumpere de la el, ci cu purtare blândă o ciustită.

Mă zice că eu aș fi oprit școlarii cumpere de la el, și că li îndemna: meargă pe la Jidan; ba încă aș fi: deșit pe un școlar, pentru-că a cumpă de la D-sa. Nici un simbur de ade. Pentru că lucrul stă astfel: Atât neguțătorul, cât și jidanul, aduc în comună lucr slabe, cu cari moleomose copiii și scot la ei cruceri pentru nimicuri de niel folos. De câte ori am văzut aceasta, abătut copiii de la asfel de lucruri atât la Jidan, cât și de la neguțătorul nos. Pe un școlar l'am pedepsit, ce-l drept dar' nu pentru că a cumpătat de la Români — ci pentru că a fost în virtul D-sa. Deci și aci spune dlul o minciună grosă. Toate aceste neadevăruri, neguțătorul publică sub numele „Un econom”. Și a li răspund, că ziua la amiază cu luna aprinsă să li umblat prin toată comuna sunt sigur, că nu a găsit niel un econom care să vorbească în contra mea.

Afară de acestea o mare greșală în neguțătorul nostru când merge la alții, să le arete cum scrie învinovățiile drepte în contra învățătorului, cari du aceea rid de el și li batjocoresc. — Eu dau statul prietinesc să se lase obiceiurile rele, să fie mai supus condicțiilor comunei și mai blând cu oamenii, căci numai așa li va merge bine în comună.

Ezeris, 5 Februarie 1900.

Iancu Străin
Învățător român

Toracul-mic, 7/19 Febr. 1900.

Altă întâmpinare. Cu data 7/19 Febr. a. c. din Toracul mic ni-se scriu următoarele: „Cu datul 5/17 Febr a. c. Nrul de Duminecă estim, că dnii: Pe Mihail, inv. și fostul jude comunal B. Urtu, ambii din Toracul-mic, fac o declarațiune” cu scop de a se rectifica, zicând că ei nici odată n'au fost, și nici nu s'contrarii corului, ceea ce subscriși veni să dovedim că nu-i adevărat. Voini arătam, că corespondentul din 22 Ian. a. a spus numai curatul adevăr. Cu ocaziune

Pe mine m'o blăstemat,
Să umblu din sat în sat
Ca cucul din brad în brad.
Cucul umblă că i dată,
Eu de maica blăstemată.
Blăstemul dela măicuță
Ca para de luminuță,
Unde pică rău bșică,
Carnea de pe oase pică,
Și blăstemul dela tată
E ca norul cel cu peatră,
Când ajunge câte-odată,
El strică țarina toată.

Culese de: T. I.

Cântă cucu 'n dumbrăviță,
Mândra șede la uliță,
Și badea din graiu grăia:
Iubită mândruța mea,
Să te pot ave pe tine,
'Mi-ăș da murgul de sub mine.

Dară ea din graiu grăia:
De 'ți-ai da și vicața,
Ca mine nu-ți căpăta,
Că io-'s floare de pe mare,
Cine mă iubește moare.

Eară el din graiu grăia:
Dragă mândruțița mea,
Știi tu că io-'s brumariu-mare
Și mă scol la prânzul mare
Și le stric florile tale.

Măi bădiță, bădițele,
Nu fi straje casii mele;
Vin' la maica și mă cere:
De m'o da, de nu m'o da,
M'o da codrul și frunza;
Eu m'oiu face mâniaoasă,
Și m'oiu duce bucuroasă
Fără cercei și mărgele,
Fără voia maicii mele.

Frunză verde de dudău,
Mândra șede lângă riu;
Când cântă cocoșu odată,
E spălată, peptănată;
Când cântă de două-ori,
Trece riu după florii,
Când cântă a treia oară,
Se duce mândra la moară.

Aia i vrednică de jule,
Care are zile rele
Și trăiește 'n gânduri grele,
În suspinuri ca și-a mele.

Când gândiam să-mi fie bine,
Tot amaru-i după mine;
Când gândiam să am mai mult,
Am pierdut și ce-am avut.

Bade, nu te tângui,
Cătu-i lumea n'om trăi;
Om trăi o zi și două
Și ne-om șterge ca o rouă.

Vai de mine ce-i aici,
Plină-i țara de voinici,
La tot fagul câte cinci;
Ear la cel mai mare fag,
Șade badea ce 'mi drag

Mândruță cu casa 'n colț,
Iubește-mă dacă poți,
Dacă poți și tie-ți plac,
Dacă nu—silă nu-ți fac.

Bădița colo din colț,
Ține ducheau și negoț;
Eu mă duc să tânguesc,
El mă 'mbie să-l iubesc;
Dar mie nu mi de el
Ca și lupului de miel.

Bate-l Doamne de iubit,
Că asta m'o 'mbetrănit;

Bate-o Doamne dragostea,
Că ea-mi rupe inima.

Vai mândruță, cum te-ăș bate,
Dar mi-'s mânilo legate,
C'un fir de mălasă neagră,
Nu te pot bate de dragă

Eu cu dor, badea cu dor,
Nu pot spune tuturor.
Două doruri la un loc,
Nu trebe mai mare foc;
Două doruri dintr'o țară,
Nu trebuie altă pară.

Mândruțița cu păriuți.
Nu grăbi să te măriți,
Să te duci în alte sate,
La dracu să-l porți în spate,
Căci casa bărbatului
Din afară-i văruiță,
Pe dinlontru-i otrăvită.

Culese de junii: George Dirlea
Măca și George Dirlea din Galșa.

din care motiv s'a făcut corespondența din 22 Ian. a. c. domnia lor au fost dintr-o cea mai înverșunată adversari ai corului, și aceasta — ca toți cei cu simț de omenie — trebuie să recunoască și D-nialor, că din contră ne aliee să le descoperim toate întâmplările cu faptele ispravite și neispravite din acest răstimp și în acea cauză. Di lav. Mihailu, cum s'a lăudat pe la locurile pe cari s'a obișnuit să le cerceteze, ear' Rista cum s'a purtat chiar în ziua întâmplării, despre care e vorba, ... — știe Dumnia lui, că doară în urma faptei lui a fost destituit din postul de jude comunal. Dacă nu se vor convinge despre neadevărul publicat de ei doi, și pe care l'nutresc, noi subscriții vom recurge — precum am zis — la toate mijloacele posibile; vom însira toate dovezile prin cari putem aduce adevărul la lumină. Ei sunt cu musca pe căciulă, și totuși ei de cătră pădure? Camarazii lor de isprăvi nu s'au încumetat a se rectifica, recunoscându-și greșeala. Nu gura mare, ci fapta face pe omul cinstit. Acela ce nu-și recunoaște greșeala proprie, nu poate avea creștii sănătoși. Deocamdată ne mângăm la atâtea. Faptul rămâne, că ei au disolvat corul (fundeș coriștii nu se mai aduc); prin urmare pot să-l spriginească acum, când nu mai e. Pe viitor că l'vor sprigini și părtin, nu se prea poate, deoarece nu arată nici un semn, și nici o pornire favorabilă nu fac. Așadară li pot dori acum „deavrajirea lui“.

Demian Terleiu, inv. și dir. corului; Andreu Paunescu, Ștefan Bontilă, Teodor Chitărăscu, George Babeșcu, Cos a Băloș, Petru Demian, Teodor Balos, toți coriști.

Dela sate.

Șiguranța publică la sate.

Pâncota, Februarie 1900.

De o vreme încoace oamenii dela noi nu știu cum să-și grijească averea mai bine, decât să nu li-o fure hoții. Mai ales noi, din cercul Șiriet, nu știm cum să ne păzim. Înțeleg că încuștințeam omul pe gendarm, dar el nu află nimic, ba și dacă află câte ceva, apoi treaba rămâne moartă. Furturile se fac la zi. În anul trecut au fost sparte mai multe case din Pâncota, de unde au fost scoase toate hainele — nu s'a mai aflat nimic, tot anul trecut s'au furat dela un om din Măderat 200 fl., și nu s'a mai dat de urma hoțului. În săptămânile trecute s'au furat dela George Moțiu din Măscă 2 hect. de rachiu; dela birău Ioan Mihai

din Măderat, slăninile cu carne din 3 porci și jum. acău de vin, ear' în săptămâna trecută din Cherechiu dela un om, carnea din 2 porci.

Cu un cavent, trăim în vremea hoților celor mai cutezători și nu se află cine să păzească pe omul de omenie.

Am cetit cu bucurie, că și la noi în Pâncota va fi „post de gendarmi“, doară atunci vom fi mai asigurați și noi. Ar face bine dacă comandantul gendarmilor ar face postul din Pâncota cu totul neatârnat de sergentul din Șiria, ca să apere singur de sine, că poate atunci și cele furate în trecut se vor afla, sau de nu, batem făptuitorii.

Orășanul.

Sătenii harnici. Comuna Agriș (comit. Arad) e curat românească cu aproape 3000 suflete. Dar' prin nepăsarea care ne-a stăpânit pe noi Români, s'au incubat o mulțime de lipitori de Ovrei, cari s'au deschis jupuri în mijlocul nostru, storcându-ne prin cămătăria nemai pomenită, apoi prin vinderea beuturilor otrăvicioase și a negoțului stricat. O mulțime de oameni sunt cari au rămas la nimica, căci imprumutând bucate și bani dela Jidovi, au trebuit să plătească înzecit; de pildă pentru un șinic de cucurus, care l'a cumpărat pe așteptare cu 5-6 fl., peste cinci ani a trebuit să facă obligație pe 50-60 fl. ș. a. Lucruri îngrozitoare.

Văzând aceasta, mai mulți țărani frunțoși s'au sfătuit și au adus un neguțator român, om tiner și de cinste, legându-se toți că vor sprigini pe neguțatorul din neamul lor și nu vor mai călca pragul Ovreiilor!

Să ajute Dzeul ca așa să fie. Ar fi bine ca toți dearându-l — bogați și săraci, să intre în legătură și să se ferească de cuibul Jidovilor; de când au venit aceștia în comună, sărăcesc oamenii văzând cu ochii. Ba, unii dintre ei au început să se arate că sunt stăpâni pe toate trebile sătești, ear' pe săteni li poartă de nas, cum ei voiesc, se fălesc, că ei sunt stăpânii satului, ear' bieșii Români slugile lor.

Cred, că a fost destul de lung jugul jidovesc; să ne scuturăm odată de el, ceea ce numai așa vom putea face, dacă sprigim pe un creștin de al nostru, căci trebuie să știe fiecare Român și om de omenie, că nici cel mai rău neguțator creștin nu jupoasă pe alt creștin fie de ori ce neam — precum îl despoae Jidovul, care unora le pare că e mai cinstit.

Să stăm toți la olaltă, să fim una; mai bine ridice-se creștinul cu banii crești-

nești decât să se îmbogățească Jidovul. În urma neguțatorului creștin, — fie Român, fie Neamț, fie Ungur, n'au rămas sate sărace, până când pe urma Jidovului toți sătenii au rămas săraci și părjoliți, ca val de ei.

Să ne ajutăm noi înșine, dacă vrem ca și Dumnezeu să ne ajute!

Săteanul.

Sfințire de clopote.

Bătania, 2/14 Febr. 1900.

Bunul Dumnezeu a dăruit și comunei noastre Bătania oameni harnici, cari jertfesc lui Dumnezeu. Acum nu de mult ni-s'a făcut și nouă o mare bucurie. Ca fulgerul s'a lăsat vestea în comună, că au sosit clopotele prenoite de poporenii Sfetozar Roșu și loța Boariu, în greutate de 450 klg. și în preț de 777 florini v. a. din vestita fabrică Ant. Novotny din Timișoara. Grupe de oameni cu zecile mergeau la gara din loc să vadă, neputând aștepta până ce acelea vor fi aduse înaintea bisericii. Sâmbătă înspre ziua de Trei-ierarhi mulțime de popor aștepta sosirea măiestrului, care avea să coboare clopotele vechi și sparte și să înalțe pe cele noue. Trăsura care aducea clopotele, fu trasă cu mare însuflețire de tinerimea noastră, însoțită de o mulțime de popor. La 1 oară d. a. prin 8 sunete de treascuri se dete semnalul că se începe sfințirea clopotelor. O impresiune foarte plăcută au făcut asupra noastră cele douăsprezece fete îmbrăcate sărbătorește, fiecare ținând în mână câte o luminare gătată ca la nuntă. Fica harnicul epitrop Sfetozar Roșu și nepoata evlaviosului dăruitor loța Boariu — puseră câte o cunună pe fiecare clopot nou. Se începă actul sfințirii clopotelor prin părintele capelan Simeon Cornea. Cu părere de rău trebuie însă să amintesc, că deși parochul Moise Grosescu de repețite ori fiind chemat a înălța actul sfințirii măcar numai să vadă și străinii cari mulți se adunară, că e de mare însemnătate nu numai sfințirea de clopot, ci îndeosebi jertfa acelor doi poporenii, parochul nostru a absentat de la serviciu. Când începură clopotele împodobite cu cumuni a se înălța, cel mic rămas în turn începă a glăsol cu bucurie chemând pe noi să soțim. Treascurile dădeau salve de veselie, ochii poporenii între lacrimi d' bucurie strigau: să trăească dăruitorii!

După ce ajunseră sus, măiestrul clopotar din Timișoara, închină în sănătatea Majestății Sale Impăratului-rege, apoi în a Preasfinției Sale dlui episcop I. Goldiș, în a preotului servitor la altar a dlui Simeon

Cornea, a comitetului parochial, a dăruitorului Sfetozar Roșu și loța Boariu și în sănătatea poporului român diu comună.

Ințrărăm apoi în biserică. Preotul prin o vorbire acomodată arată însemnătatea zilei de azi, arată că averea în mână darnică este o binefacere, ear' în mână săgărcită este spre perzarea sufletului, pofind darnicilor poporenii mulți fericiți ani. Incepă vecernia, în care timp măiestrul puse clopotele la locul lor. La sfârșitul vecerniei, fetele cu cununile clopotelor înainte, cu lumini aprinse, cu toate ornatele încungiuurăm biserică între sunetele armonioase ale nouelor clopote.

Dee bunul Dumnezeu, ca armonia plăcută a clopotelor să îndemne și pe poporenii la bună înțelegere, care cam de 12 ani a perit din comuna noastră, fiind cauza mai ales părintele Moise Grosescu, din a cărui pricină de multe ori ni-a rămas biserică goală. Nu venia nici un dar ci sute de florini se spesau pentru excursiunile esmișilor. Ear' acum de 3 ani s'a aurit un potir cu 22 florini; s'a cumpărat o evanghelie cu 41 florini de cătră poporeamul loța Boariu, care acum cu renovarea clopotelor a spesat 133 florini, ear' epitropul Svetozar Roșu 282 florini.

Statul părintelui S. Cornea, al cărui fruct este și reînnoirea clopotelor, să prindă rădăcini în inimile tuturor; ear' poporenii darnici să le răspătăească Dumnezeu insutit pentru a lor faptă, care de sine se laudă.

Grigoriu Oroian,
membru comitetului parochial.

Mulțămită publică.

Subscrierul, în cadrul competiției mele mă simt îndatorat a veni și a mulțami marimoșilor Domni, cari din incidentul petrecerii de carnaval arangiate de secția meseriașilor români a „Asociației naționale aradane“ în favorul fondului acestei secțiuni, au binevoit a supra solvi la cassă, și anume:

D-nii Petru Truța 4 cor; Iuliu Herbay 2 cor. 40 b.; Traian Vașcu 1 cor. 40 b.; Liviu Tamașdan 1 cor. 40 b.; Savu Bogdan 1 cor. 40 b.; Dr. Petru Oprea 1 cor. 20 fl.; Teodor Mitron 2 cor. 40 b.; Iuliu Vașcu, Vichentiu Crețu, Câmpian Petru câte 80 b.; Iustin Olariu 1 cor. 40 b.; Pausenveiu Marin 40 b.; Ioan Vanceu, Traian Purza, 60 b.; Georgiu Marianovici, Ilie Cuzman, N. N. 4.; Georgiu Boamben 2 coroane.

Arad, în 21 Februarie 1900.

Constatăm, că această petrecere a meseriașilor noștri, arangată Sâmbătă seara, în 5/17 l. c., în sala restaurantului „Millenium“ din loc, a avut și o bună reușită morală. A fost atât de animată, că publicul numai dimineața s'a putut despărți de locul petrecerii, ducând fiecare cu sine suvenirii plăcute.

Francisc Rognean,
cassarul secției.

Pagini din istoria României

de
G. COȘBUC.

1876-1878.

V. Risipirea Plevnei.

II.

Așa cum stă șezat orașul Plevna, în gura unei văi, e deschis numai spre o parte. Gârla Tucenița, care trece prin Plevna, curge aproape de oraș, în rîul Vidului. Acest rîu e mai mare de cât Ialomița, ear prin dreptul Plevnei avînd maluri înalte și răpoase, el este o apărare firească a orașului în vremea de năvălire de oști. Dealurile cari țermuresc gârla Tucenița, se duc până în malul Vidului, dar dinjos de oraș se lărgesc, ast-fel că între oraș și rîul Vid e un șos larg și frumos. Prin mijlocul șesului trece șoseaua Plevnei peste un pod de piatră peste Vid, și chiar de la pod se împarte în două: un drum duce spre Răsărit către Rahova și Vidin, altul spre munți către Sofia.

Șesul acesta e partea deschisă a Plevnei.

Alte trei șosele care ies din Plevna sunt strimte și cotite pe după dealuri; una duce în sus pe valea Tuceniței către Rusciuc, trecînd prin satul Grivița, alte două duc spre Mează zi, spre inima țării turcești.

Osman nu putea să fugă cu atâtea oștirea, cu tunuri, cu munițiuni și câte toate, de cât apucînd pe una dintre șosele. Dar pe cele ce duc spre Mează zi printre dealuri și pe cea de la Grivița, nu putea să fie nici vorbă de fugă. Strimtoarea văilor și oștirile noastre de pe creșteturile dealurilor nu-i erau de priință lui Osman. Mai cu nădejde i-ar fi fost fuga pe șoseaua cea de pe șesul Plevnei, căci acolo își putea desfășura oștirile și apoi dincolo de Vid, ajungea earăși pe șes.

E lucru de înțeles, că eșind Osman pe aici, s'ar fi încercat la crâncenă luptă dincolo de Vid cu oștirile creștinilor cari steteau și acolo lanț, ascunse prin șanțuri. De aceea, în partea asta s'au îngrămădit cele mai multe oști, la vr'o douăzeci de regimente rușești, ear de ale noastre vr'o cinci, cu nespuse mulțime de tunuri. Și fiind-că avea să fie multă perire și multă goană de oameni în ziua eșirii lui Osman,

eșmpiile de acolo erau numai o negură de călăreți.

Și nici asta nu li se părea creștinilor destul. Știind ce dușman fără de milă și fără îndurare e Osman, ce îndrjit oștean și ce suflet fără îmblănzire e, duceau grijea isbânzii, și se temeau să nu le scape oastea Turcilor din mână. De aceea se apucară să abată apa Vidului pe șesul din stînga ca să închidă drumul lui Osman. O mie de oameni au lucrat o lună de zile ca să facă un zăgaz în matca rîului și să răstoarne apa peste maluri.

Dar ca mâne era să fie gata zăgazul și ca astăzi Osman a eșit din Plevna cu toate eștile. așa că n'a fost nici o nevoie de încercarea șesului.

III.

Câtă muncă și trudă, ca să omori cu foamea pe o biată oștire. Osman cu ai săi, împresurat de toate părțile, ear creștinii îl ucideau încetul cu încetul!

O sută douăzeci de mii de ostași păziau pe cei vr'o cinci zeci de mii de Turci închiși în redute, cari morți de foame rășbiți de ger și de ploii cu ghiță, desculți și goi prin șanțuri, aveau nerăbdarea să-și

apero și ei cinstea neamului lor tot ca și ai noștri.

La părere, împresurarea nu era rășboiu, nu era măsurare de puteri și arătare de viteză; era o chinuire a celui mai slab, o casnă a celor ce caută același lucru ca și Rușii, ca și noi: să nu-și facă de rușine neamul și să-și apere drepturile lor.

Lucrurile acestea sunt ticăloșia rășboaelor, sunt faptele rele care îndemnă pe cei cu suflet milostiv să strige împotriva rășboaelor și a oștirilor. D-zeu a vrut să fie pe pământ pace și între oameni bunăvoire, ear Măntuitorul a blăstemat pe cei ce aduc ură între oameni și învâșjire între neamuri. E bine să te ferești de ceartă și fericit e cine face pacea — ear rășboiul e o ceartă între popoare, și fericit e țara care se ferește de certuri și de rășboae pe nedreptul. Când te ridici fără prilej asupra altuia numai ca să-i răpești ce are, faci nedreptate strigătoare la cer. Ear oștirile cari intră în țară străină, numai ca să prade și să bată țara și s'o cuprindă, fie din lăcomie, fie numai din mândria și încrederea țării, acele oștiri fac rășboiu nedrept.

Ce vor fi avut Rușii cu Turcii, D-zeu să-i știe. Că au pornit rășboiu pe cuvîntul

Apel

Cătră toți P. T. D. autori de opuri literare și științifice și cătră toată inteligența română iubitoare de cultură și progres.

Invățătorii gr. or. al tractului Alba-Iulia, simțind lipsa unei biblioteci de cărți didactice românești, la care să poată recurge în cas de lipsă ori care învățător după trebuințele sale ca la un izvor de știință și cultură, încă în anul 1898 în ședința despărțământului învățătoresc, au hotărât înființarea unei asemenea biblioteci. Statutele pentru bibliotecă s'au aprobat de venerabilul consistoriu arhidieceșan în anul trecut sub Nrul 4188 șco'.

N'a mai rămas decât altceva decât planul acesta să-l și ducem în îndeplinire, dar mijloacele noastre materiale sunt de tot modeste și așa suntem siliți a apela la marinositatea nobilei noastre inteligențe române, ca considerând scopul mareț ce se urmărește prin aceasta, adică perfecționarea prin lectură a învățătorilor noștri din acest tract tot mai mult și mai mult, să binevoiască a ne ajutama cu cărți, reviste, foii și altele de felul acesta, pentru care sprigin nu vom întârzia a le aduce mulțăminta noastră.

Rugăm pe toți cei cari ne vor trimite ceva, ca să le trimită la adresa: Iuliu Rosca, învățător, Alba-Iulia-oraș.

Alba-Iulia, din ședința comiteșului administrativ ținută la 11 Decembre 1899

Georgiu Albu, Iuliu Rosca,
paroch-presedinte. notar.

PARTEA ECONOMICA

Trifoiul roșu.

Una din cele mai prețioase plante de nutreț este trifoiul, care e de mai multe feluri. Între acestea se numără:

1. *Trifoiul obișnuit de livadă*, cunoscut tuturor, chiar și copiilor. În țara noastră se află prin fânețe și pășuni, fără a-l sămăna. Înfloarește cu vre-o 2 săptămâni mai târziu ca alte soiuri (alese) de trifoiu, se cosește numai de două ori pe an, dar nu pierd așa în grabă ca, de pildă, trifoiul roșu. Vitele nu se umflă de el.

2. *Trifoiul mijlociu*, care se întinde pe pământ și trăește foarte mult, dar de

venind în grabă lemuos, e de puțin preț în economie, pentru-că în starea aceasta vitele nu-l prea mănca.

3. *Trifoiul roșu*, care se cultivă în măsură mai mare sau mai mică și în patria noastră. În Săsim, și cu deosebire în apropierea orașelor, se ved aripi mari de hotare cultivate numai cu trifoiu roșu Românii din comunele acestea se pricep întocmai ca și Sașii la cultivarea trifoiului. În măsură mai mare se cultivă și pe pământurile boierești (nemeșeni); partea precumpnitore a locuitorilor țerii noastre însă nu se îndeletnicește cu cultura lui; cu toate-că numai el este în stare a ne da nutreț din belșug pentru vară și iarnă, îngrășind totodată și moșiile.

Tocmai de aceea ne vom opri ceva mai mult aci, pentru a spune ce și cum.

Trifoiul roșu crește până la 50-60 cm. înălțime. Rădăcina lui străbate adânc în pământ, totuși se desvolată mai mult în părta roditoare a pământului și aceasta e pricina de căpoteenie, că el nu trăește decât 2-3 ani, și că pe an nu dă decât cel mult 3 cosituri.

Trifoiul isbuteste pretutindena în Ardeal și în celelalte ținuturi locuite de Români ale țerii noastre; pentru-că el se împrietenește bucuros cu locurile colinoase, deluroase și muntoase, unde nu i lipsește umezeala trebuincioasă și călurile nu sunt prea mari.

Pământul cel mai potrivit pentru trifoiu este acela, în care isbuteste grăul și orzul. Prin urmare cei-ce seamănă pentru prima dată această plantă folositoare au să țină seamă de această împrejurare, sămănând trifoiu în pământ argilos și lutos, unde el nu duce lipsă de reveneala trebuincioasă. Pământul păsipos și vâros nu prieste trifoiului, din pricina că e prea călduros.

După trifoiu grăul și orzul de toamnă isbutesc destul de bine; de aceea în locul ogorului e de dorit să sămănam trifoiu, făcând cu chipul acesta un pas înainte în purtarea plugăriei.

Peste tot însă trifoiul cere un pământ bun, bine îngrășat și lucrat.

De o singură scădere mai mare suferă trifoiul. Dacă l'am sămănat într'un loc, unde n'a dat, d. p., folos timp de 2-3 ani, nu e iertat să-l mai sămănam acolo până după 8-10 ani, pentru că nu se mai face. După acest timp earăși isbuteste.

De regulă trifoiul se seamănă pentru a rămâne 3 ani pe același loc. În acest cas, în anul întâiu și al doilea se folosește ca nutreț, în al treilea e mai potrivit pen-

de luat ca pildă. Ești silit să te miri de acești oameni, cari se frau, pe jumătate morți, și totuși nu se lăsau, și-i iubesci că-i vezi oameni vrednici și cu credință către steagul pe care au jurat. Păgânii erau vrășmași ai legii noastre, Turcii erau și dușmani îndărătnici ai neamului român, oameni cari ne-au făcut atâta rău, dar erau oameni făcuți de acelaș Dumnezeu ca și noi, și erau oșteni și-și făceau datoria lor!

Tocmai de aceea Marele duce Nicolae, fratele împăratului rusesc, a scris o scrisoare lui Osman în care-i spunea cam acestea: „Voi vedeți, Turcilor, că v'am impresurat cu totul, v'am închis toate drumurile, v'am tăiat și cea mai din urmă creangă de sub picior, și că nu mai aveți nici o scăpare; eștiți în bună pace din Plevna și dați-vă prinși, căci n'o să vă facem nici un rău. Să nu credeți, că noi dorim moarte de om și că ne place vărsarea de sânge. Impotrivirea voastră nu e de nici un folos, și vitejia ce-o arătați n'are rost.”

Lui Osman i-a scris Marele-Duce, dar trebuia să-i scrie domnitorul nostru, căci el era Căpetenia oștirilor dela Plevna. Dar Domnitorul n'a voit, zicând, că El nu vrea să-și bată joc de Osman. Avea dreptate

tru sămăntă. Se poate însă lăsa și numai un singur an pe același loc; ceea-ce se întâmplă mai cu seamă în economia schimbătoare

După trifoiu și după leguminoase nu isbuteste; isbuteste însă după spicoaze și după plantele de săpat; pentru că după acestea, și îndeosebi după ce-țe din urmă, pământul rămâne destul de gras, bine lucrat și curățit de buruieni.

De-adreptul pentru trifoiu pământul nu se gunoște, ci pentru planta care-i premerge.

Trifoiul nu se seamănă singur, ca d. p. grăul, ci sub scutul altor plante; și aceasta pentru ca ele să-l apere de arșița soarelui și de năpădirea buruienilor. Cele mai potrivite plante spre acest sfârșit sunt spicoazele de primăvară și de toamnă: vâsul, orzul, grăul și meiul.

La un hectar (cam 1³/₄ jugere) sunt de lipsă 8-10 klgr. sămăntă, dacă sămăntatul se face în modul obișnuit, adică prin împrăștiere; dacă însă sămăntatul se face cu mașina, sunt de ajuns și numai 6-8 kilogr.

În anumite întâmplări nepriincioase trebuie să se sãmene îndoit mai multă sămăntă la hectar.

Trifoiul se seamănă toamna sau primăvara. Sămăntatul de toamnă se face îndată după sămăntatul grăului. Trifoiul astfel sămănat răsare și se întărește bineșor până dă gerul; în locurile tare umede însă el degără peste iarnă. Alții îl seamănă cătră sfârșitul iernii, pe zăpadă, ear alții primăvara de timpuriu, în mustul zăpezii.

Sămănta să nu fie îngropată prea adânc, ci numai 1¹/₂-2 cm. în pământ; spre acest sfârșit face bune servicii o grapă ușoară de lemn, sau și numai o legătură bună de mărăcin. Unit dau numai cu tăvălugul peste sămăntă, ear alții nu se îngrijesc de îngroparea lui, ci îl lasă în știrea Domnului; această sămăntă ajunge în pământ cu apa de zăpadă și cea de ploaie.

Pentru trifoiul sămănat de cu toamnă sunt de lipsă unele lucrări îndată-ce s'a sventat puțin pământul. Cea mai însemnată lucrare este tăvălugirea, cu ajutorul căreia rădăcinile ridicate de ger, se îndeasă. Cine are mod de-a arunca faină de gips va ajuta mult la creșterea trifoiului. Pentru trifoiul sămănat înainte cu un an sau doi e de lipsă grăpatul cu grapa de fânețe sau măcar cu o grapă bine ascuțită de fer. Cu chipul acesta se rupe coaja pământului, și lucrarea soarelui, a aerului și a ploii, vor fi mult mai binefăcătoare. Dacă primăvara trifoiul se poate smulge cu înlesnire, fiindu-i rădăcina putredă, și dacă cea mai mare

Domnitorul. Judecând după vrednicia de până acum a lui Osman, era o batjocură să-i ceri să se dea prins ca un mișel.

De alt-fel scrisoarea era bine voitoare lui Osman, nimeni nu i ar fi adus mustare, dacă s'ar fi plecat, dându-se rob. A făcut cât poate omul care vrea; ajunse să n'ăibă ce mănca, și n'ar fi fost rusine dacă ar fi încercat să-și scoată oștirea din negrăita stare de ticălcie la care ajunse.

Osman-pașa a răspuns însă Marelui-Duce ca un adevărat om viteaz: „Sunt și eu, ca D-ta, nedoritor de vărsare de sânge, mă feresc de moarte și mă bucur că ai gânduri așa de blânde și ție-milă de cei ce sufer. E vrednică de un viteaz bunăta-tea ce o ai, că mă rogi să cruț viața oamenilor și să mă feresc de săngieri. Dar ori cât de primărluit aș fi, și ori și cât aș vrea să înlătur vărsarea de sânge, nici prin vis nu-mi vine gândul să îndemn pe soldații mei să se dea prinși. D-Ta ne plângi de milă; te rog să nu ne mai plângi, căci noi nu suntem într'ată a nefericire și nevoie cum crezi. Ori și cum ar eși lucrurile, mie-e tot una: eu, cu viteza mea oștire, ne vom bate până la cea mai din urmă picătură de sânge, așărând cinstea și drepturile patriei mele.”

parto din el a perit, locul trebuie sămănată altă plantă.

Trifoiul sămănat în toamna sau în primăvara ce vine, până e scutul plantei după care s'a sămănat, puterește mai mult la rădăcină; trun și foile încep a se desvolta în toamnă numai după-ce grăul, ovăzul etc. secerat. Dela secere până toamna nu se poate da o cositură; dar mai lucră acia, cari nu-l vor cosi, ci paște, căci cu atât mai îmbelșugată fie recolta (roada) anulul următor.

(Bunul Econom) Romul S

Loteria Casei naționale.

Prospect.

„Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român” — baza concesiuni acordate de on. m. reg. ung. de finance cu ordinul nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, — arang

LOTERIE DE EFECTE

al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case naționale în Sibiu, în care va instala un Muscu istoric și etnografic român și biblioteca Asociațiunii etc.

Prețul unui bilet de loterie 1 coroană

Căștiguri:

1 căștig princip. în val. de C. 10.000 =	C.
1 „ „ „ „ „ „ 3.000 =	„
2 căștiguri „ „ „ „ 1.000 =	„
5 „ „ „ „ „ 500 =	„
10 „ „ „ „ „ 200 =	„
10 „ „ „ „ „ 100 =	„
20 „ „ „ „ „ 75 =	„
20 „ „ „ „ „ 50 =	„
50 „ „ „ „ „ 20 =	„
100 „ „ „ „ „ 10 =	„
219 căștiguri „ „ „ „ „	C.

Tragerea la sorți se va face în Sibiu la 31 Maiu 1900 st. n. în prezența notar public și a unui comisar politic.

Consemnarea căștigurilor se va face publică la trei zile după tragere. Ridicarea lor se va face în decurs de 60 zile de tragere.

Bilete de loterie se pot procura la biroul „Asociațiunii” în Sibiu (N-Strada morii nr. 8) și se vor vinde la băncile românești.

Sibiu, în Decembre, 1899.

Comisiunea loteriei

că apără pe creștini, e adevărat. Dar numai Dumnezeu pătrunde până în inimi, și ce au avut Rușii în inima lor numai ei și D-zeu o pot spune.

Noi Români, de când suntem pe pământ ca neam știut, n'am cșutat să ne întindem stăpânirea cu sila armelor, n'am voit să luăm nimic dintr'al altora. Am purtat multe războaie, dar nici unul n'a fost ridicat de noi asupra altora, ci de alții ridicat asupra noastră. Toate războaiele noastre au fost războaie de apărare, nu de cucerire și de lovire.

Așa și acum. Noi n'am dorit războiul. Ne-am ferit de el. Dar Turcii ne-au lovit și ne-au nesocotit drepturile. Ear când dreptul e cu tine și când nu poți cu binele să te înțelegi cu vrășmașii tăi, atunci poate cu durerea în suflet, ești silit să îți calci pe inimă și să lovești în cel ce te lovește.

Nici Rușii, nici noi n'am impresurat Plevna cu gândul să ucidem cum ne o veni mai bine pe Turci, ca să împușinăm mulțimea lor, ci numai ca să-i siliim să se dea prinși, ca să slăbim ast-fel oștirea turcească. Toate trudele noastre și ale lor s'ar fi sfârșit repede, dacă ei și-ar fi închinat steagul. Și dacă nu l'au închinat, nu sunt de hulit și de blăstemat, ci mai ales

Acesta a fost răspunsul lui Osman. În ce stare era el în Plevna, și cât de tăcut și de îndrăgnea vorbește! Așa se vine soldatului, așa se cuvine să răspundă ori care om când e vorba să-și apere țara. Când aveau Rușii de lucru cu un om Osman, să nu te miri, că au stat la capăt atâta amar de vreme, cu atâta țime de oameni, și n'au putut să-l scoată dintre ale lui.

Felurimii.

Sfatul unui om de Stat

Elisabeta, vanitoasa regină a Angletei, setoasă fiind de sângele urgisitei sale Maria Stuart, era hotărâtă pentru a-și estrema. Conteșea Leicester o conștă judece mai blând și să cruțe, atât de tatea ei, cât și a altor capete încercate. „Însă cum să mă scap de ea, vivesc strigă Regina cu amărăciune. — „Lasă-moară cu răgaz!” — „Cu răgaz? — „Asta?” — „În loc s'o trimiți călăul, pe mâna farmacistului!” — Elisabeta căit adese ori după asta, că n'a acestui sfat drăcesc.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA“ prin aceasta se invită conform §. 17 din statu'e la a

XII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad la 4 Martie 1900 st. nou la 10 oare înainte de amiază, în localitățile institutului (strada Archiducele Iosif Nr. 2.)

OBIECTE:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Modificarea §. 56 din statute.
3. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
4. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
5. Alegerea comitetului de cenzori.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în sensul §. 22 al statutelor, sânt a-și depune scțiile, eventual dovezile de plenipotență la cassa institutului sau la institutele de credit și economii „Albina“ Sibiu, „Timișiana“ Șoara, „Bihoreana“ Oradea-Mare și „Oraviciana“ Oravița, cel puțin cu 24 oare înainte de adunarea generală.

Arad, în 18 Februarie 1900.

Direcțiunea institutului

Bilanț pro 31 Decemvre 1899

Active		Pasive		
	florini	er.		
Cassa în număr:	21837	83	Capital social	
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	6185	77	3000 acții à 100 fi.	300000
Cambii	1614487	21	Fondul de rezervă al acționarilor	131932,74
Imprumuturi hipotecari	343703	—	Fondul de pensuni	17630,25
Avansuri pe efecte	22447	—	Depuneri spre fructificare	1299370
Casa proprie strada Arch. Ios. Nr. 2 și alte realități	76673	22	Depozite de cassă	6195
Efecte proprii	17693	81	Cambii reescontate	308089
Mobilier	4889,14	—	Contribuție restantă după int. depunerilor sem. II.	3274
după 10% amortisare	488,91	23	Interese transitoare anticipate	16349
Diverse conturi debitoare și interese trans. restante	25372	68	Dividende neridicate	1177
			Profit transpus din 1898	4664
			Profit net	44116,86
	2132800	75		2132800
				75

Direcțiunea:

Dr. Vuia m. p.
președinte.

Arad, 31 Decemvrie 1899.

Pentru contabilitate:
Răicu m. p.
secretar.

Oncu m. p.
dir. executiv

Petru Truția m. p.

V. Mangra m. p.

Mihailu Veliciu m. p.

Ciorogariu m. p.

I. Papp m. p.

Karátsonyi m. p.

Dr. Ciacian

Comitetul de supraveghiere:

Esaminând contul prezent l'am aflat corect

Arad, 21 Februarie st. n. 1900

Georgiu Popovici m. p.

G. Feier m. p.

Vasilie Papp m. p.

Traian Vațianu m. p.

Nicolau Marcu m. p.

Debit

Contul de profituri și pierderi

Credit

	florini	er.		florini	er.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	64993	64	dela cambii	111023,97	
Spese:			„ hipotecă	30368,99	
Registre, imprimate, lemne, lumină, diverse	6094,98		„ lombard	1900,46	
Contribuție și 10% dare după inter. depunerilor	16248,26		„ efectele proprii	547,36	144340
Chiria	1000	24	Chirie și alte arânzi	3084	16
Salare	13685	67	Provisiuni	2707	86
Bani de cuartir	1209	98	Venit transpus din 1898	4664	—
Porto	2037	91			
Competințe de timbru	256	59			
Amortisare din mobilier	488	91			
Venit transpus din 1898	4664				
Venit net pro 1899	44116,86	86			
	154796	80		154796	80

Direcțiunea:

Dr. Vuia m. p.
președinte.

Arad, 31 Decemvrie 1899

Pentru contabilitate:
Răicu m. p.
secretar.

Oncu m. p.
dir. executiv

Petru Truția m. p.

Mihailu Veliciu m. p.

Ciorogariu m. p.

V. Mangra m. p.

I. Papp m. p.

Karátsonyi m. p.

Dr. Ciacian m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Esaminând contul prezent l'am aflat corect.

Arad, 21 Februarie st. n. 1900.

Georgiu Popovici m. p.

G. Feier m. p.

Vasilie Papp m. p.

Traian Vațianu m. p.

Nicolau Marcu m. p.